

1. लोकशाहीच्या यशस्वितेकरीता आणि लोकशाही टिकविण्यासाठी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी कोणते उपाय सुचविले आहेत? 15

किंवा

'माणूस' या पाठातून उत्तम कांबळे यांनी माणुसकीचे दर्शन कसे घडविले आहे ते सविस्तर स्पष्ट करा.

2. 'विद्यार्थ्यांप्रत' या कवितेतून केशवसुतांनी विद्यार्थ्यांमधील श्रेष्ठ गुणांचे वर्णन कसे केले आहे ते सांगा. 15

किंवा

'स्वप्नाची समाप्ती' या कवितेचे रसग्रहण करा.

3. पुढीलपैकी कोणत्याही एकाच गटातील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी सुमारे शंभर शब्दांत लिहा. 15

गट-'अ'

- क) आपल्या मुलाबाळांना शिक्षण द्या असे गाडगेबाबा का म्हणतात ?
ख) युरोपमध्ये न्यूटन झाला तसा भारतात एकही शास्त्रज्ञ जन्माला का आला नाही ?
ग) म्हशीच्या मालकाने लेखकाच्या वडिलांना का मारले ?

किंवा

गट-'ब'

- च) 'सर्वसामान्य जनतेला विज्ञानाच्या बदलत्या काळाची चाहूल लागली पाहिजे' असे जयंत नारळीकर का म्हणतात?
छ) गाडगेबाबांच्या मते, मनुष्य देव कसा होतो?
ज) मालनबाईने कचरू गिन्हे यांना त्यांच्या बालपणी कशी मदत केली?

4. पुढीलपैकी कोणत्याही एकाच गटातील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी सुमारे शंभर शब्दांत लिहा. 15

गट-'क'

- त) ज्ञानेश्वरांनी पसायदानात संतांचा महिमा कसा वर्णन केला आहे?
थ) कवयित्री उषाकिरण आत्राम कार्यकर्त्यांना कोणते आवाहन करित आहे?

द) 'भावनेला येउं दे गा शास्त्र -काटयाची कसोटी' असे कवी का म्हणतात?

किंवा

गट- 'ड'

प) 'लेखनीच्या तलवारीने वार करणे शिका !' असे कवयित्री कोणाला उद्देशून व का म्हणते?

फ) ' वाकुं दे बुध्दीस माझ्या तप्त पोलादाप्रमाणे ' असे मागणे कवी का मागतो?

ब) ज्ञानेश्वरांनी विश्वात्मक देवाला पसायदान का मागितले?

5. अ: पुढीलपैकी कोणत्याही एकाच गटातील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी सुमारे शंभर शब्दात लिहा.

10

गट- 'च'

1) वाचनाचे प्रकार सांगून त्याचे महत्व स्पष्ट करा.

2) भाषणात किंवा बोलण्यात उच्चारणाला कसे महत्व असते ते सांगा.

किंवा

गट- 'छ'

3) भाषिक कौशल्य कोणती आहेत ते स्पष्ट करा.

4) भाषण देताना समृद्ध शब्दसंग्रहाची गरज का असते?

ब: पुढीलपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. गुण प्रत्येकी -2

10

1) भाषेचे महत्व थोडक्यात स्पष्ट करा.

2) व्याकरण म्हणजे काय?

3) मराठीतील वर्णविचार स्पष्ट करा.

4) ऱ्हस्व स्वर व दीर्घस्वर यातील फरक स्पष्ट करा.

5) स्वरादी म्हणजे काय?

6) अनुनासिक वर्ण कोणकोणते आहेत?

7) उष्मे किंवा घर्षक कशाला म्हणतात?
